

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΛΕΙΑΣ
ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Πύργος 29 Φεβρουαρίου 2016

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

Μητροπολίτου Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΥ

Εἰς τὴν ἕκτακτον Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 8 -10 Μαρτίου 2016

Συνεδρία τῆς 8 - 3 - 2016

Ἐντολή ΔΙΣ : Ἀριθμ. Πρωτ. 746/16-2-2016

Θέμα : Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Κρήτη ἀπὸ 18 ἕως 26 Ἰουνίου 2016

Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε,

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Σύεδροι,

Ὅπως γνωρίζετε ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει τέσσαρα ιδιαίτερα γνωρίσματα. Εἶναι «Μία, Ἁγία , Καθολικὴ καὶ Ἀποστολική» καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν σεσαρκωμένον Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὡς κεφαλὴ, ¹ καὶ μέλη τῆς ἔχει πάντας τοὺς σεσωσμένους ἐν Χριστῶ Χριστιανούς, δηλαδή τὸν Κλῆρον καὶ τὸν Λαόν, τοὺς ζῶντας καὶ τοὺς κεκοιμημένους, ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, πού διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος ἔχουν κατὰ χάριν ἐνωθῆ μαζί Του. Ἡ, ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, Μέλη τῆς Ἐκκλησίας εἴμεθα ὅλοι ἐμεῖς οἱ

ἀγριελιές, πού ναί μὲν λόγω τῆς παρακοῆς τῶν Πρωτοπλάστων ἐξεκλάσθημεν τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς, ἀλλά τώρα διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος ἐμβολιαστήκαμε «στήν καλιέλαιον Ἰησοῦ Χριστοῦ». ²

1. Ἐφεσίους Α' 22-23, ε' 23-27, Κολασσαεῖς Α' 17-18,

2. Ρωμαίους ΙΑ' 17-24, Ἐφεσίους Β' 11-22.

Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος θά εἰπῆ, ὅτι « ὅπου ἂν ᾖ ὁ Χριστός, ἐκεῖ καί ἡ Καθολική Ἐκκλησία». Καί ἐπροχώρησε· « Πάντες τῷ Ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε, ὡς Ἰησοῦς Χριστός τῷ Πατρί.... Μηδεὶς χωρὶς τοῦ Ἐπισκόπου τι πρᾶσσέτω τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐκείνη βεβαία εὐχαριστία ἡγείσθω, ἢ ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον οὔσα, ἢ ὧ ἂν αὐτός ἐπιτρέψη. Ὅπου ἂν φανῆ ὁ Ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τό πλῆθος ἔστω». ³ Διότι ὁ προκαθήμενος Ἐπίσκοπος εἶναι «εἰς τύπον Θεοῦ», ⁴ « εἰς τύπον τοῦ Πατρὸς», ⁵ «εἰς τιμὴν Πατρὸς» ⁶ καί « εἰς τόπον Χριστοῦ, λέγων· «Ὁ Ἐπίσκοπος τῷ Χριστῷ, ὡς ὁ Χριστός τῷ Πατρί. Καί οὕτως ἡ ἐνότης διὰ πάντων σώζεται». ⁷

Κατὰ συνέπειαν τούτων ὁ Ἐπίσκοπος, ὡς Κεφαλή τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τῶν Πρεσβυτέρων συμβούλων του « ὡς χορδαί κιθάρα», κατὰ τὸν ἅγιον Ἰγνάτιο, ⁸ λύει τὰ προβλήματα τῆς Ἐπισκοπῆς του, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος (Ἀρχιεπίσκοπος-Μητροπολίτης-Ἐξαρχος) μετὰ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐπαρχίας του λύει τὰ προβλήματα τῆς Ἀρχιεπισκοπικῆς – Μητροπολιτικῆς του Περιφερείας καί ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης μέ ὅλους τοὺς Πατριάρχας καί Ἀρχιεπισκόπους, ἀλλά καί μέ πάντας τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας λύει τὰ προβλήματα τῆς Καθολικῆς (= Οἰκουμενικῆς) Ἐκκλησίας.

Α'

Αἱ Σύνοδοι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

1. Τὸ ὄνομά τους.

Ἡ λέξις Σύνοδος εἶναι Ἑλληνική λέξις καί σημαίνει τὴν συνάθροισιν, τὴν συνέλευσιν πολλῶν ἀνθρώπων καί πᾶν συμβούλιον ἢ σύναξι, οἴοσδήποτε καί ἂν εἶναι ὁ σκοπὸς τους. Στὴν κυριολεξία σημαίνει σύν- ὁδός, δηλαδή ὁδός

3. Σμυρναίους VIII, 1-2 .ΒΕΠ, Τόμος 2^{ος}, σελίς 281, στίχοι 18-23.

4. Μαγνησιεύσι VI, 1. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 269, στίχος 32.
5. Τραλλιανοῖς III, 1. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 272, στίχος 14.
6. Τραλλιανοῖς XII, 2. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 273, στίχος 36.
7. Φιλαδελφοῖς IV, Ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 309, στίχοι 3-4.
8. Ἐφεσίους IV, 1. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 265, στίχος 5.

(=δρόμος) πού τόν βαδίζουν δύο ἢ περισσότεροι ἄνθρωποι μαζί, τούς συνοδίτας ἢ συνοδοιπόρους, ὅπως λέγονται. Μεταφορικά δέ σύνοδος ὀνομάζεται κάθε συγκέντρωσις ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀκολουθοῦν τόν ἴδιον δρόμον στή ζωή τους, ἔχουν τήν ἴδια πνευματική πορεία, πιστεύουν τά ἴδια.

Εἰς τήν Ἐκκλησία μας, ὅταν ὁμιλοῦμε γιά Σύνοδο, ἐννοοῦμε τήν Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων. Αὐτήν δέ τήν Σύνοδον τήν ὀνομάζομε Ἁγία Σύνοδος, διότι δέν εἶναι μία ἀπλή συνάθροισις ἀνθρώπων, ἀλλά τῶν Ἁγίων Ἐπισκόπων, πού ἐκπροσωποῦν καί ὅλα τά Μέλη τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας πού εἶναι καί αὐτά Ἁγία, ἀφοῦ εἶναι Μέλη τοῦ Παναγίου Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Εἰ ἡ ρίζα (ὁ Χριστός) ἁγία, καί οἱ κλάδοι».⁹

Ἀλλά καί κάτι ἀκόμη πρέπει νά ὑπογραμμίσω στό σημεῖο αὐτό. Ὅτι δηλαδή ἡ Ἁγία Σύνοδος δέν λέγεται Ἁγία, μόνον ἐπειδή εἶναι συνάθροισις τῶν ἁγίων Ἐπισκόπων, ἀλλά καί διότι οἱ Ἐπίσκοποι ἀκολουθοῦν τό Πανάγιον Πνεῦμα. Εἶναι πολύ χαρακτηριστική ἡ φράσις μέ τήν ὁποίαν ἀρχίζει ἡ ἀπόφασις τῆς λεγομένης Ἀποστολικῆς Συνόδου: «Ἔδοξε γάρ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καί ἡμῖν».¹⁰ Ἄν οἱ Ἐπίσκοποι δέν συμπορευθοῦν μέ τό ἅγιον Πνεῦμα καί ἂν οἱ ἀποφάσεις των δέν εἶναι σύμφωνες μέ Αὐτό, τότε αὐτή ἡ Σύνοδος ΟΧΙ μόνον δέν εἶναι Ἁγία Σύνοδος, ἀλλά λέγεται καί εἶναι ψευτοσύνοδος. Καί τέτοιες Συνόδους ἡ Ἐκκλησία μας στήν ἱστορική της διαδρομή ἔχει πολλές.

2. Εἶδη Ἁγίων Συνόδων.

Πρώτη Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι ἡ πιό πάνω μνημονευομένη Ἀποστολική Σύνοδος, πού ὡς γνωστόν ἔγινε στά Ἱεροσόλυμα τό 49 μ.Χ. καί ἀπεφάσισε ὅτι, ὅταν βαπτίζονται οἱ ἐξ Ἐθνῶν (=εἰδωλότραι) χριστιανοί, δέν χρειάζεται νά κάνουν πρῶτα τήν περιτομήν, ὅπως ἐπέμεναν οἱ ἐξ Ἰουδαίων χριστιανοί, ἀλλά μόνον νά παύσουν νά τρῶνε εἰδωλόθυτα, αἷμα ζώων καί πνικτά ζῶα καί νά ἀποφεύγουν τήν πορνεία.¹¹

Ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Ἐκκλησίᾳ μας ἔγιναν κατὰ καιροῦς πολλές
9. Ρωμαίους ΙΑ' 16-17. Σχετικός εἶναι καὶ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου · « Οὐ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν»(Ματθαίου ΙΗ' 20).

10. Πράξεις ΙΕ' 28.

11. Πράξεις ΙΕ' 1-29.

Σύνοδοι καὶ διαφορῶν τύπων. Κυρίως ὅμως δύο εἶναι οἱ τύποι τῶν Συνόδων τῆς Ἐκκλησίας μας.

α) Τοπικαί - Ἐπαρχιακαί, Καί

β) Οἰκουμενικαί.

Βεβαίως ὑπῆρξε καὶ ἓνας ἄλλος ἀκόμη τύπος Συνόδου, ἡ «Μείζων Σύνοδος», ὅπως τὴν ὀνομάζει ὁ ΣΤ' Κανὼν τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.¹² Ἡ Σύνοδος αὐτὴ ἐθεσμοθετήθη ἀπὸ τὸν 12^{ον} καὶ 14^{ον} Κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Τοπικῆς Συνόδου (341) καὶ ἐλειτούργησε ὡς Ἐφετεῖον κάποιων ἀποφάσεων κατὰ Ἐπισκόπων καὶ ἄλλων Κληρικῶν τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου.¹³ Στίς ἡμέρες μας αὐτὴ ἡ Σύνοδος ὀνομάζεται «Μείζων καὶ Ὑπερτελής Σύνοδος» μέ Πρόεδρον τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑπῆρξε καὶ ὁ τύπος τῆς ἐνδημούσης Συνόδου. Τέλος νὰ σημειώσω ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖος ἀπὸ 1992 ἄρχισε νὰ συγκαλῆ τὴν «Σύνοδον» τῶν Προκαθημένων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐπαρχιακαί Σύνοδοι ἐπραγματοποιήθησαν τὸν 2^{ον} αἰῶνα διὰ τὸν ἑορτασμόν τοῦ Πάσχα, τὸν 3^{ον} αἰῶνα ἔχομε Συνόδους διὰ τὸ πῶς πρέπει νὰ δέχεται ἡ Ἐκκλησία τοὺς «πεπτωκότας», ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκλογήν Ἀρχιερέων, σύμφωνα μάλιστα καὶ μέ τὸν 19^{ον} Κανόνα τῆς Συνόδου τῆς Ἀντιοχείας, ὁ ὁποῖος ὀρίζει· «Ἐπίσκοπον μὴ χειροτονεῖσθαι δίχα Συνόδου καὶ παρουσίας τοῦ ἐν τῇ Μητροπόλει τῆς Ἐπαρχίας»¹⁴. Ἐπίσης θυμίζω τὸν 34ον Κανόνα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ὁ ὁποῖος ὀμιλεῖ περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ Πρώτου τῆς Ἐπαρχίας (Μητροπολίτου- Ἀρχιεπισκόπου) καὶ τῶν Ἐπισκόπων αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μεταξὺ αὐτῶν σχέσεων¹⁵.

12. ΠΗΔΑΛΙΟΝ, σελίς 160.

13. ΠΗΔΑΛΙΟΝ, σελίς 413 καὶ 414.

14. ΠΗΔΑΛΙΟΝ, σελ.416. Ἴδεται καί : ΔΙΑΤΑΓΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ Η' IV. Β.Ε.Π. Τόμος 2^{ος}, σελίδα 143, στίχοι 20-24.

15.ΠΗΔΑΛΙΟΝ ,Ἑρμηνεία τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου , εἰς τόν 34 Κανόνα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων σελίς 36.Ἴδετε καί τό τέλος τοῦ 2^{ου} Κανόνος τῆς Β'Οἰκουμενικῆς Συνόδου, λέγοντος. «...φυλαττομένου δέ τοῦ προγεγραμμένου περὶ τῶν Διοικήσεων Κανόνος, εὐδηλον ὡς τά καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἢ τῆς ἐπαρχίας Σύνοδος διοικήσει» ΠΗΔΑΛΙΟΝ,σελίς 156.

Τέλος θέλω νά σημειώσω , ὅτι ἕκαστος Ἐπίσκοπος, ὡς κεφαλή τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας, φέρει ἐν ἑαυτῷ καί τόν Κλῆρον καί τόν Λαόν τῆς Ἐπισκοπῆς του καί κατά τήν συμμετοχήν του σέ κάποια Σύνοδον ἐκπροσωπεῖ καί ὅλα τά Μέλη, Κλῆρον καί Λαόν, τῆς Ἐπισκοπῆς του. Ἔτσι εἶδε τόν Ἐπίσκοπον Τραλλεων ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος, ὅταν τόν ἐπεσκέφθη δέσμιον στήν Σμύρνη. Γράφει ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος πρὸς τοὺς Τραλλιανούς · « Καθὼς ἐδήλωσέ μοι Πολύβιος, ὁ ἐπίσκοπος ὑμῶν, ὅς παρεγένετο θελήματι Θεοῦ καί Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν Σμύρνη , καί οὕτως μοι συνεχάρη δεδεμένῳ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ , ὥστε με τό πᾶν πλῆθος ὑμῶν ἐν αὐτῷ θεωρεῖσθαι ». ¹⁶

Ἐπομένως ἀπό τά ἀνωτέρω γίνεται φανερόν, ὅτι σέ κάθε Σύνοδο Τοπική ἢ Οἰκουμενική πρέπει νά συγκαλοῦνται καί νά συμμετέχουν πάντες οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Τοπικῆς ἢ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀναλόγως.

3. Ὁ σκοπός τῶν ἁγίων Συνόδων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται κατανοητός ἐπίσης καί ὁ σκοπός τῶν Ἁγίων Συνόδων. Ὅτι δηλαδή αἱ Σύνοδοι , πολύ περισσότερον αἱ Οἰκουμανικαί, δέν ἐγίνοντο παρὰ διά τά μεγάλα, τά σπουδαῖα καί γενικώτερα ζητήματα τῆς Τοπικῆς ἢ τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας καί δὴ τά ἀφορῶντα εἰς τήν ἀλήθεια τῆς πίστεώς μας , τά δόγματα καί τίς αἰρέσεις , βεβαίως καί διά Κανονικά θέματα πού ἀφοροῦσαν εἰς τήν ὅλην Ἐκκλησίαν μας¹⁷ . Διά τοῦτο καί αἱ ἀποφάσεις των ἦσαν δύο εἰδῶν :

α) Οἱ Ὅροι (διά τά δογματικά θέματα), Καί

β) Οἱ Κανόνες (διά τά Κανονικά) .

16.Τραλλιανοῖς I,1.ΒΕΠ, Τόμος 2^{ος} , σελίς 271 , στίχοι 33-37.Περισσότερα ἰδέ: Θ.Η.Ε .Τόμος 11, στήλη 574 κ. ἐξ.εἰς τήν λέξιν Σύνοδος.

17. « Μέ κανένα συνεπῶς τρόπο δέν μπορεῖ μιὰ ἀληθινὴ Σύνοδος νά ἔχη ὡς σκοπὸ τῆς τὸν διακανονισμό μερικῶν « ἐσωτερικῶν » διοικητικῶν προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας », γράφει σέ σχετικὸ παλιὸ ἄρθρον τοῦ –Δοκίμιον ὁ ἀείμνηστος Θεολόγος Παναγιώτης Νέλλας. ΣΥΝΑΞΗ, Ἰανουάριος – Μάρτιος 2015, σελίς 8.

Β'

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

1. Ἡ ὀνομασία τῆς.

Ἐν πρώτοις πρέπει νά εἰπῶ, ὅτι ἡ ὀνομασία αὐτὴ, δηλαδή **Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος**, δέν εἶναι οὔτε πρωτοφανὴς οὔτε πρωτότυπη. Διότι:

Ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος στὸν Η' καί στὸν ΙΔ' Κανόνα τῆς αὐτοχαρακτηρίζεται ὡς «Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος». ¹⁸ Ἐτσι ὀνομάζει τὴν ἐν Νικαία Α' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον καί ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ Τοπικὴ Σύνοδος στὸν Α' Κανόνα τῆς, ὀρίζουσα: « Πάντας τοὺς τολμῶντας παραλύειν τὸν ὅρον **τῆς ἁγίας καί μεγάλης συνόδου** τῆς ἐν Νικαία συγκροτηθείσης ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς εὐσεβείας τοῦ θεοφιλεστάτου βασιλέως Κωνσταντίνου, περὶ τῆς ἁγίας ἑορτῆς τοῦ σωτηριώδους Πάσχα, ἀκοινωνήτους καί ἀποβλήτους εἶναι τῆς Ἐκκλησίας...». ¹⁹ Σημειῶνω ἐπίσης ὅτι ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος στὸν Γ' Κανόνα αὐτῆς ὀνομάζει ἑαυτὴν «**Μεγάλην Σύνοδον**», δηλαδή χωρὶς τὸ ἐπίθετο «**ἁγία**», ²⁰ ἡ δέ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος στὸν ΣΤ' Κανόνα τῆς αὐτοχαρακτηρίζεται μόνον ὡς «**ἁγία**». ²¹

Ἐπομένως ἡ πρὸς σύγκλησιν Σύνοδος στὴν Κρήτη τὸν προσεχῆ Ἰούνιον αὐτοκαλούμενη Ἁγία καί Μεγάλη, προφανῶς θέλει νά συσχετίσῃ ἑαυτὴν πρὸς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, χωρὶς βεβαίως νά τὸ κατονομάζει. Πάντως ὅπως καί ἂν τώρα ὀνομασθῇ αὐτὴ ἡ Σύνοδος, τὸ τί θά εἶναι στὴν οὐσία τῆς, ἀλλὰ καί πῶς τελικὰ θά ὀνομασθῇ θά κριθῇ ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καί ἐκ τῶν ἀποφάσεών τῆς.

2. Ἡ Προετοιμασία τῆς.

Ἡ σύλληψις τῆς ἰδέας συγκλήσεως Συνόδου πασῶν τῶν ἐπὶ μέρους Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἔγινε στίς Ἀρχές τοῦ 20^{ου} αἰῶνα, ἀφοῦ ἤδη

18. ΠΗΔΑΛΙΟΝ, σελίδες 133 και 142 .

19. ΠΗΔΑΛΙΟΝ ,σελίς 406.

20. ΠΗΔΑΛΙΟΝ, σελίς 125.

21. ΠΗΔΑΛΙΟΝ, σελίς 160.

είχε εμφανισθῆ ἀπό τόν προηγούμενο αἰώνα ὁ Ἐθνοφυλετισμός. Δηλαδή τότε πού κάθε ἕνα Κράτος τῆς Βαλκανικῆς, ἐλευθερούμενο ἀπό τόν Τουρκικό ζυγό, ἐπεζήτει μαζί μέ τήν ἐθνική του ἀνεξαρτησία νά ἀποκτήσῃ καί τήν ἐκκλησιαστική του ἀπελευθέρωσι (!) ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Ἔτσι, διά τήν προετοιμασία συγκλήσεως Συνόδου πασῶν τῶν ἐπί μέρους Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξεδόθησαν δύο σχετικαί Ἐγκύκλιοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ'. Ἡ μία τό 1902 καί ἡ ἄλλη τό 1904. Ἀκολούθησε ἡ Ἐγκύκλιος τοῦ Τοποτηρητοῦ Μητροπολίτου Δωροθέου τό 1920 καί ἐπηκολούθησε τό 1923 τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κων/νουπόλεως Μελετίου Μεταξάκη. Τώρα εἶναι ἡ ἐποχή, κατά τήν ὁποῖαν οἱ ἀρχηγοί τῶν Μεγάλων τότε Κρατῶν ζητοῦσαν σύσφιγξιν τῶν μεταξύ τους σχέσεων πρὸς ἀποφυγὴν ἑνὸς μεγάλου δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Εἶναι οἱ χρόνοι πού δημιουργήθηκε ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, ἡ ὁποία ἐξελίχθηκε στόν παγκόσμιον σημερινόν θεσμόν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Ἐκτοτε καί διά πολλά χρόνια ἡ ἰδέα αὐτή ξεχάστηκε καί μετὰ τόν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον ἐπί τοῦ Ὁραματιστοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου προωθήθηκαν καί πάλιν οἱ διορθόδοξες σχέσεις καί ἄρχισαν οἱ προετοιμασίαι διά τήν ἔκφρασιν τῆς Πανορθόδοξου ἐνότητος διά τῆς Συνοδικῆς ὁδοῦ. Ἔτσι συνεκροτήθησαν οἱ **Πανορθόδοξες Προσυνοδικές Διασκέψεις**, ὅπως τῆς Ρόδου τό 1961, τό 1962, τό 1963 καί τοῦ Σαμπεζύ τῆς Γενεύης τό 1968, διά τῶν ὁποίων καθορίστηκε καί ἕνας Κατάλογος τῶν θεμάτων τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Στήν συνέχεια ἀπό τό 1971 ἄρχισαν τήν ἐπεξεργασία τῶν θεμάτων τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου **Διορθόδοξοι Προπαρασκευαστικαί Ἐπιτροπαί**, καί **Διορθόδοξοι Προσυνοδικαί Διασκέψεις**, ὡς κάτωθι:

1. Ἡ Α' Διορθόδοξος Προπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ (16-18 Ἰουλίου 1971).

2. Ἡ Α' Πανορθόδοξος Προσυνοδική Διάσκεψις (21-28 Νοεμβρίου 1976).
3. Ἡ Β' Διορθόδοξος Προπαρασκευαστική Ἐπιτροπή 1979
4. Ἡ Β' Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψις(3-12 Σεπτεμβρίου 1982) .
5. Ἡ Γ' Διορθόδοξος Προπαρασκευαστική Ἐπιτροπή(15-23 Φεβρουαρίου 1986) .
6. Ἡ Γ' Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψις (28 Ὀκτωβρίου - 6 Νοεμβρίου 1986) .
7. Ἡ Δ' Διορθόδοξος Προπαρασκευαστική Ἐπιτροπή(10-17 Νοεμβρίου 1990) .
8. Ἡ Ε' Διορθόδοξος Προπαρασκευαστική Ἐπιτροπή(7-13 Νοεμβρίου 1993).
9. Ἡ ΣΤ' Διορθόδοξος Προπαρασκευαστική Ἐπιτροπή(28 Φεβρουαρίου -6 Μαρτίου 1999).
10. Ἡ Δ' Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψις(6-13 Ἰουνίου 2009) .
11. Ἡ Ζ' Διορθόδοξος Προπαρασκευαστική Ἐπιτροπή(9-16 Δεκεμβρίου 2009).
12. Ἡ Η' Διορθόδοξος Προπαρασκευαστική Ἐπιτροπή(21-26 Φεβρουαρίου 2011).²²

Τελευταία εἶναι ἡ Ε' Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις (10 – 17 Ὀκτωβρίου 2014).

Τέλος ἔχουμε τὴν Σύναξι τῶν Προκαθημένων τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν στὴν Κωνσταντινούπολι ἀπὸ 6-9 Μαρτίου 2014, ἡ ὁποία καὶ ἀπεφάσισε τὴν σύγκλησι τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου διὰ τὸ 2016 , **ἐκτός ἀπροόπτου** καὶ καθώρισε τὰ πρὸς συζήτησι θέματα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, τὰ ἐξῆς δέκα :

22. Ἰδετε · Συνοδική Ἐπιτροπή Διορθόδοξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ καί ΜΕΓΑΛΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ, ΑΘΗΝΑΙ , Ἀπρίλιος 2014, θέμα 4^{οῦ} : Ἱστορικόν Προπαρασκευῆς τῶν Ἐπιτροπῶν καί Προσυνοδικῶν Διασκέψεων (1971-2011). Τό κείμενον αὐτό δυστυχῶς εἶναι χωρίς σελίδες.

α. Ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά.

β. Τό Αὐτοκέφαλον καί ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ.

γ. Τό Αὐτόνομον καί ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ.

δ. Τά Δίπτυχα .

ε. Τό ζήτημα τοῦ κοινοῦ Ἡμερολογίου .

στ. Κωλύματα Γάμου .

ζ. Ἀναπροσαρμογή τῶν περι νηστείας ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων.

η. Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον.

θ. Ὁρθοδοξία καί Οἰκουμενική Κίνησις.

ι. Συμβολή τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τήν ἐπικράτησι τῶν χριστιανικῶν ιδεωδῶν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας , τῆς ἀδελφосύνης καί τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν λαῶν καί ἄρσιν τῶν φυλετικῶν διακρίσεων.

3. Τά πρὸς συζήτησιν θέματα .

Α'. Ποῖα θέματα τελικά θά συζητηθοῦν εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον τοῦ Ἰουνίου στήν Κρήτη ἀπεφασίσθησαν ἀπό τήν Σύναξιν τῶν Προκαθημένων τῶν κατά Τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου στό Σαμπεζύ τῆς Ἑλβετίας .

Αὐτά εἶναι τά ἐξῆς πέντε :

α. Ἡ Ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ.

β. Τό Αὐτόνομον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ καί ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ.

γ. Τό μυστήριον τοῦ Γάμου καί τά κωλύματα αὐτοῦ.

δ. Ἡ σπουδαιότης τῆς νηστείας καί ἡ τήρησις αὐτῆς σήμερον.

ε) Σχέσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον.

Όμως θά τεθῆ καί τό θέμα « Ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά», ἀλλ' ὄχι πρὸς ἔγκρισιν, διότι ὑπάρχουν διαφωνία, ἀλλ' ἵνα ἐπικυρωθῆ ἡ ἀπόφασις τῆς Δ' Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως (6-13 Ἰουνίου 2009), ἡ ὁποία ἀπεφάσισε « πρὸς τό παρόν καί ὡς μεταβατικόν στάδιον νά ὑπάρχουν Ἐπισκοπικαί Συνελεύσεις πάντων τῶν ἐν τῇ περιοχῇ κανονικῶς ἀναγνωριζομένων Ἐπισκόπων, οἵτινες θά ἐξακολουθοῦν νά ὑπάγονται εἰς τὰς κανονικάς δικαιοδοσίας, εἰς ἃς ὑπάγονται σήμερον».

Τά παραπάνω ἕξ (6) κείμενα τῇ ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου ἔχουν ἀποσταλῆ ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς εἰς πάντας τοὺς Σεβ.Μητροπολίτας – Μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί εὐρίσκονται εἰς χεῖρας σας.

Β. Δέν εἶναι δυνατὸν νά εἰσαχθοῦν εἰς τὴν Σύνοδον αὐτὴν πρὸς συζήτησιν ἄλλα θέματα, ἐκτός ἀπὸ τό τελικόν Μήνυμα τῆς Συνόδου, τό ὁποῖον θά προετοιμασθῆ ἐν σχεδίῳ ὑπὸ Πανορθοδόξου Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς μίαν ἐβδομάδα πρὸ τῆς συγκλήσεως αὐτῆς, τῇ ἐγκρίσει τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (Ἄρθρον 8, παράγραφος 2, τοῦ Κανονισμοῦ).

Γ'. Ὅμως αὐτά τὰ ὡς ἄνω πέντε (5) κείμενα πρέπει σήμερον νά ἐγκριθοῦν ἢ νά ἀπορριφθοῦν ἀπὸ τὴν σεπτὴν Ἱεραρχίαν, ὥστε ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος εἰς τὴν Κρήτην νά ψηφίσῃ ἀναλόγως. Ἐπίσης εἶναι δυνατὸν σήμερον νά κατατεθοῦν συγκεκριμέναι προτάσεις τροπολογιῶν, διορθώσεων ἢ προσθηκῶν στὰ ἤδη ὁμοφώνως ἐγκριθέντα πέντε κείμενα, ὥστε ἀφοῦ ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὴν Ἱεραρχίαν, νά ὑποβληθοῦν εἰς τὴν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον πρὸς ἔγκρισιν, σύμφωνα μὲ τό ἄρθρον 11 τοῦ Κανονισμοῦ καί τό ἀπὸ 16-2-2106 Γράμμα πρὸς πάντας ἡμᾶς τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί Προέδρου μας κ.ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ.

α. Ἦδη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος εἰς τὴν σχετικὴν συζήτησιν στὴν ΔΙΣ τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον ἐξέφρασε τὴν ἔντονη διαφωνία του διὰ τό πρῶτον κείμενον «Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ», εἰδικά δέ δι' ὅσα λέγονται περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Δηλαδή προτείνει, ὅπου εἰς τό κείμενο

γίνεται λόγος διά τό πρόσωπο, ή λέξις **πρόσωπον** νά αντικατασταθῆ στήν Α' 1 καί 3 παραγράφους μέ τήν λέξιν **ἄνθρωπος**. Ὁ ἅγιος Ναυπάκτου εἶναι ἐδῶ καί ἀσφαλῶς θά λάβῃ τόν λόγον καί θά ἐξηγήσῃ καλύτερα τήν διαφωνία του.

Ἡ ταπεινότης μου δέχεται τοῦτο, νομίζω δέ ὅτι τήν πρότασιν αὐτήν ἀπεδέχθησαν καί τά Μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου .

Ἐάν καί ἡ σεπτῆ Ἱεραρχία δεχθῆ τήν τροπολογίαν αὐτήν τοῦ Ἁγίου Ναυπάκτου, τότε ὄντως εἶναι δυνατή ἡ ὑποβολή της εἰς τήν Γραμματείαν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου διά νά τεθῆ εἰς αὐτήν πρός συζήτησιν καί λήψιν ἀποφάσεως. Ἄν ἡ τροπολογία ψηφισθῆ ὁμόφωνα ἀπό τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον ἡ τροπολογία εἰσέρχεται εἰς τό κείμενον. Ἄλλως τό κείμενο παραμένει ὡς ἔχει (Ἄρθρον 11, παράγραφος 2 τοῦ Κανονισμοῦ) καί προφανῶς τότε ἡ προταθεῖσα ἀλλαγή παραμένει διά τά Πρακτικά.

β. Ἡ ταπεινότης μου ὁμως προτείνει νά γίνῃ καί ἄλλη μία ἀκόμη διευκρινιστική ἀλλαγή στήν παράγραφο Α3 τοῦ ἰδίου κειμένου. Δηλαδή ἡ φράσις τῆς δευτέρας Περιόδου (σειρά δεύτερη τέλος) « **Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησῖαι καλοῦνται νά συμβάλουν ..**», νά ἀναγραφῆ ἐπί τό ὀρθοδόξως σαφέστερον, ὡς ἐξῆς · « **Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καλεῖται νά συμβάλῃ ...**», ἵνα μή παρερμηνευθῆ ὑπό τινων, ὅτι δεχόμεθα τήν ὕπαρξιν πολλῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

γ. Ὅμως γίνονται πολλές συζητήσεις καί προβάλλονται ἐνστάσεις καί διά τό ἕτερον κείμενον «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρός τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον». Διότι ἐνῶ ὁ τίτλος τοῦ θέματος ἔχει μέ σαφήνεια ὀρθοδόξως διατυπωθῆ, τό περιεχόμενον τοῦ κειμένου αὐτοῦ εἶναι σέ πολλά σημεῖα ἀσαφές καί εἰς τίνα ἄλλα φαίνεται ἀνορθόδοξο. Διά τοῦτο καί σκανδαλίζονται πολλοί καί διαμαρτύρονται ἄλλοι, ὅτι οἱ συντάκτες τοῦ κειμένου αὐτοῦ κάτι θέλουν νά κρύψουν ἀπό τούς πιστούς.

Ἐπισημαίνω τέσσερα σημεῖα τοῦ κειμένου τούτου , τά ὅποια πιστεύω καί προτείνω ὅτι πρέπει νά προταθοῦν εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον πρός διασάφησι καί διόρθωσι :

Πρῶτον· Εἰς τὴν παράγραφον 6 ἢ φράσις «**Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὴν ἱστορικὴν ὑπαρξιν ἄλλων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν ...**». Τοῦτο φαίνεται ὅτι ἀναγνωρίζει τὴν ὑπαρξιν καὶ ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἐκτός **τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας**. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται στίς παραγράφους 16, 19, (4 φορές) 20 καὶ 21 τοῦ κειμένου καὶ εἶναι δυνατόν νά νομίση κάποιος, ὅτι ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀναγνωρίζει τὴν ἀνορθόδοξον θεωρίαν τῶν Κλάδων.

Διὰ τοῦτο προτείνω νά προταθῇ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον νά φύγουν ἀπὸ τὴν παραπάνω φράσιν οἱ δύο λέξεις «**Ἐκκλησιῶν καὶ**» καὶ ἡ φράσις νά διαμορφωθῇ οὕτως· «**Ἡ Ὄρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὴν ἱστορικὴν ὑπαρξιν ἄλλων χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν ...**». Ἀνάλογη ἀλλαγὴ νά ἐπέλθῃ καὶ εἰς τὰς ἄλλας ὡς ἄνω ἀναφερομένας περιπτώσεις.

Δεύτερον· Εἰς τὴν παράγραφον 20, νά προταθῇ, ὅτι πρέπει νά διευκρινισθοῦν τὰ ἑξῆς :

I. Ποῖα εἶναι « τὰ κανονικὰ κριτήρια τῆς ἤδη διαμορφωμένης ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως».

II. Ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ἱεροὶ Κανόνες πού καθορίζουν τὸν τρόπον εἰσδοχῆς τῶν ἑτεροδόξων εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὄρθόδοξου Ἐκκλησίας, ὡς οἱ ΜΣΤ', ΜΖ' καὶ Ν' τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, Η' καὶ ΙΘ' τῆς Α' Οἰκουμενικῆς, Ζ' καὶ Η' τῆς Λαοδικείας κ.λ.π. Καί

III. Ὅτι ἡ κατ' οἰκονομίαν εἰσδοχὴ τῶν Ἐτεροδόξων διὰ Λιβέλου καὶ ἁγίου Χρίσματος δέν σημαίνει ὅτι ἡ Ὄρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὴν ἐγκυρότητα τοῦ Βαπτίσματος ἢ τῶν λοιπῶν μυστηρίων αὐτῶν.

Τρίτον· Χρειάζεται λεκτικὴ βελτίωσις τῆς παραγράφου 22, διὰ νά μὴ φαίνεται ὅτι παραθεωρεῖται ἡ ἀλήθεια ὅτι τὴν Ὄρθόδοξον Ἐκκλησίαν δέν ἀποτελοῦν μόνον οἱ Ἐπίσκοποι, ἀλλὰ καὶ ὁ Κληρὸς καὶ ὁ Λαός²³.

Τέταρτον· Προτείνω νά γίνουν καὶ οἱ ἑξῆς λεκτικὲς ἀλλαγές·

I. Εἰς τὴν προτελευταία σειρά τῆς παραγράφου 24, καὶ εἰς τὴν φράσιν «**εἰς τὸν διηρημένον χριστιανικόν κόσμον**», νά προστεθῇ ἡ λέξις «**λοιπόν**» καὶ ἡ

φράσις νά γίνη· «εἰς τόν διηρημένον λοιπόν χριστιανικόν κόσμον». Διότι ὅπως εἶναι διατυπωμένο τό κείμενο, εἶναι δυνατόν νά ἐρμηνευθῆ ἀπό

23. Ἰδετε· Στυλιανού (Χαρκιανάκη) Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας, Περί τό ἀλάθητον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Θεολογία, Ἔκδοσις Β' Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 2014, σελ. 114 κ. ἔξ.

κάποιους ὅτι ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος ἀναγνωρίζει ὅτι μέσα στόν διηρημένον χριστιανικόν κόσμον συμπεριλαμβάνεται καί ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὅπερ κακόδοξον . Καί

II. Εἰς τήν τελευταίαν παράγραφον τοῦ ὅλου κειμένου ἡ φράσις « ὁ Κύριος θά ἐκπληρώσῃ τήν ἐλπίδα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν» νά διορθωθῆ εἰς· «ὁ Κύριος θά ἐκπληρώσῃ τήν ἐλπίδα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», διά νά μή νομισθῆ καί πάλιν ὑπό τινων, ὅτι τό κείμενον ἀναγνωρίζει πολλές Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καί ὄχι Μίαν , ὅπως πράγματι εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

4. Ὁ Κανονισμός Ὁργανώσεως καί Λειτουργίας της .

Ὁ Κανονισμός Ὁργανώσεως καί Λειτουργίας τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου πού ἤδη , Ἀδελφοί, εἶναι ἐπίσης στά χέρια σας, ἄρχισε νά ψηφίζεται ἀπό τούς Ἀντιπροσώπους πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τόν Δεκέμβριον τοῦ 2015 στήν Ἀθήνα.²⁴ Ὅμως δέν ὀλοκληρώθηκε ἡ ψήφισις τῶν ἄρθρων αὐτοῦ, λόγω τοῦ ΒΕΤΟ πού ἄσκησαν οἱ Ἀντιπρόσωποι τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ἀλλά καί τῶν ἀντιρρήσεων πού προέβαλαν ἄλλες Ἀντιπροσωπεῖες. Ὁ Κανονισμός τελικά διορθώθηκε, συμπληρώθηκε καί ψηφίσθηκε ἀπό τήν Σύναξιν τῶν Προκαθημένων τόν παρελθόντα Ἰανουάριον στό Σαμπεζύ.

Ὅμως τόν Κανονισμόν δέν υπέγραψε ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Ἰωάννου Μητροπολίτης ἐν Γερμανία κ. Ἰσαάκ, διότι εἶχε ἀντίθετον γνώμην. Ὡς ἐκ τούτου ἐδῶ ὑπάρχει, κατά τήν ἀποψί μου, σοβαρό πρόβλημα ἐγκυρότητος τοῦ Κανονισμοῦ, ἀφοῦ εἶναι κοινή ἡ δέσμευσις πάντων τῶν Προκαθημένων, ὅτι ὅ,τι ἀποφασίζεται εἰς τάς Πανορθόδοξους Συνάξεις διά νά ἔχη ἰσχύ πρέπει νά ἔχη ἀποφασισθῆ μέ ὁμοφωνία. (Ὁρᾶτε τίς ὑπογραφές τοῦ Κανονισμοῦ καί τήν παράγραφον 2, τοῦ ἄρθρου 11 αὐτοῦ).

24. Εἰς τὴν Σύναξιν αὐτὴν τὴν Ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποτελοῦσαν : Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, ἡ Ταπεινότης μου καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος .

Πάντως ὁ Κανονισμὸς αὐτὸς εἶναι πολὺ χρήσιμο ἐργαλεῖο στὸν καθένα μας καὶ πρέπει νὰ τὸν μελετήσωμε μὲ ἰδιαίτερη προσοχή, διότι σύμφωνα μὲ αὐτὸν τὸν Κανονισμόν πιθανώτατα θὰ διεξαχθοῦν οἱ ἐργασίες τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου στὴν Κρήτη τὸν προσεχῆ Ἰούνιον.

Λέγω δὲ πιθανώτατα, διότι ὑπῆρξαν καὶ πολλές ἄλλες ἀντιρρήσεις καὶ ἔγιναν πολλές συζητήσεις ἐπὶ διαφόρων Διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ καὶ πιθανόν θὰ ὑποβληθοῦν καὶ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον προτάσεις δι' ἀλλαγὴν ἢ προσθήκην ἢ διόρθωσιν Διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ καὶ συμφώνως τῇ ἀρχῇ **τῆς Ὁμοφωνίας** εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἐγκριθῇ ὁ Κανονισμὸς καὶ τοιοῦτοτρόπως νὰ ὑπάρξῃ πρόβλημα στὶς ἐργασίες τῆς Συνόδου, ὅπερ οἱ πάντες ἀπευχόμεθα, διότι εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θὰ εἶναι αὐτὴ πού θὰ ζημιωθῇ τὰ μέγιστα.

Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρω ἀπὸ τὸν Κανονισμόν αὐτόν τὰ ἑξῆς :

α. Ἐν ἡ περιπτώσει Προκαθήμενος Ἐκκλησίας τινός ἀδυνατεῖ νὰ παραστῇ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Συνόδου ἢ εἰς τινὰ τῶν Συνεδριῶν αὐτῆς, ὀρίζεται ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ, κατὰ τὰ ἐν ἑκάστη Ἐκκλησία ἰσχύοντα, ὅστις καὶ καταλαμβάνει τὴν θέσιν αὐτοῦ(Ἄρθρον 3, παράγραφος 5 τοῦ Κανονισμοῦ) .

Διὰ τὴν διάταξιν αὐτὴν ἔφεραν ἀντιρρήσεις οἱ Ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας, ἰσχυριζόμενοι ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθοῦν οἱ Ἔργασίες τῆς Συνόδου, ὅταν μία Ἐκκλησία διαφωνεῖ καὶ δέν προσέλθῃ ἢ ἀποχωρήσῃ, δεδομένου ὅτι ἔχει ἀποφασισθῇ Πανορθόδοξως, ὅτι οἱ ἀποφάσεις δέον νὰ λαμβάνονται ἐν **ὁμοφωνία**, καίτοι σύμφωνα μὲ τὸν ΣΤ' Κανόνα τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου στὰ μὴ δογματικὰ ζητήματα δέον νὰ κρατῇ «ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος»²⁵. Διὰ τοῦτο ὡς ἀνέφερα ἤδη δέν ὑπέγραψαν τὸν Κανονισμόν.

“Όμως ή παροῦσα Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας μας, πρέπει νά ἀποφανθῆ καί περί τοῦ θέματος τούτου. Δηλαδή νά ἀποφασίση ποῖοι θά ἀναπληρώσουν τόν

25. ΠΗΔΑΛΙΟΝ, σελίδα 129, ὅπου καί ἐρμηνεία τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου καί σχετικές ὑποσημειώσεις αὐτοῦ.

Μακαριώτατον Πρόεδρον ἡμῶν εἰς μίαν τοιαύτην περίπτωσιν καί ἐφ’ ὅσον βεβαίως θά ἰσχύσῃ ὁ Κανονισμός . Διότι κατά τόν Ψαλμωδόν «ήτοιμάσθην καί οὐκ ἐταράχθην» (Ψαλμός 118, 60).

Προφανῶς οἱ ἀντικαταστάται τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου θά πρέπει νά εἶναι τρεῖς. Ὁ Ἐκπρόσωπός του καί οἱ δύο σύμβουλοι αὐτοῦ.

Πρός τοῦτο προτείνω τίς ἐξῆς λύσεις .

Πρώτη· Νά ὀρίση ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ποῖοι ἐκ τῶν παραπάνω Ἀρχιερέων θά τόν ἀντικαταστήσουν.

Δεύτερον· Νά τόν ἀντικαταστήσουν οἱ τρεῖς ἀρχαιότεροι εἰς τήν ἱερωσύνην Ἀρχιερεῖς ἐκ τῆς Συνοδείας του. Καί

Τρίτον· Τά τρία ἀρχαιότερα Μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς τρεχοῦσης Συνοδικῆς Περιόδου, ἐφ’ ὅσον θά εἶναι εἰς τήν Συνοδείαν του.

β. Ὑπογραμίζω ἀκόμη, ὅτι κάθε Τοπική Ἐκκλησία εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον τῆς Κρήτης θά ἔχη μίαν ψῆφον (ἄρθρον 12, παράγραφος 1 τοῦ Κανονισμοῦ).

Καί αὐτή ή διάταξις ὡς γνωστόν ἔχει ἤδη προκαλέσει πολλές συζητήσεις. Νομίζω ὅμως, ὅτι ἀφοῦ τά πρὸς ἔγκρισιν κείμενα ἔχουν δοθῆ εἰς πάντας τούς Ἀρχιερεῖς πρὸς διαβούλευσιν καί ἀφοῦ σήμερα πάντα τά Μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχομε τήν δυνατότητα νά τά ἐγκρίνουμε ἢ ὄχι ἢ καί νά προτείνωμε ἀλλαγές ἢ συμπληρώσεις, εἰς τήν οὐσίαν οὐδενός Ἐπισκόπου στερεῖται ή γνώμη ή ή ψῆφος.

γ. Ἐκαστος συμμετέχων Ἐπίσκοπος θά δύναται νά λάβῃ τόν λόγον, ἀφοῦ ζητήσῃ καί λάβῃ τήν ἔγκρισιν τοῦ Προέδρου τῆς Συνόδου (Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου), καθὼς καί δέν ἀποκλείεται νά ἐκφρασθῆ ή ἀρνητική θέσι ἑνός ἢ καί πλειόνων Ἀρχιερέων μιᾶς Ἀντιπροσωπείας

Αὐτοκεφάλου τινός Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν γενομένων τροπολογιῶν ἢ καὶ ἐπὶ ἑνός κειμένου γενικώτερα, ἢ ὁποῖα διάφορος γνώμη αὐτῶν ἢ ἡ διαφωνία των, ἂν δέν ψηφισθῆ ὁμόφωνα ἀπὸ τὴν Σύνοδον θά καταχωρισθῆ εἰς τὰ Πρακτικά τῆς Συνόδου (Ἄρθρον 12, παράγραφος 2 τοῦ Κανονισμοῦ).

δ. Απαγορεύεται οἰαδήποτε ἐκτός θέματος παρεμβασίς, ἀφαιρουμένου τοῦ λόγου ἐκ τοῦ ὁμιλοῦντος, ἐκτός ἐάν αὐτὴ ἀναφέρεται ἠτιολογημένως εἰς διαδικαστικόν ἢ προσωπικόν ζήτημα, διό καὶ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὁ ζητῶν τὸν λόγον ὀφείλει νά ἀναγράψῃ τὴν παραβιαζομένην διάταξιν τοῦ κανονισμοῦ (Ἄρθρον 9, παράγραφος 3 τοῦ Κανονισμοῦ).

ε. Δέν ἐπιτρέπονται ἄσχετοι διαλογικαὶ ἀντιπαραθέσεις ἢ προσωπικαὶ διενέξεις μεταξύ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου, διότι εἶναι ὄχι μόνον ξένα, ἀλλὰ καὶ ἀντίθετοι πρὸς τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς (Ἄρθρον 10, παράγραφοι 1,2 καὶ 3 τοῦ Κανονισμοῦ).

στ. Ὁ λόγος εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Συνόδου εἶναι ἐλεύθερος, ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς δύναται νά ὁμιλήσῃ πρὶν ἢ ζητήσῃ καὶ λάβῃ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Προέδρου τῆς Συνόδου.

Ἡ ὑπό τινος τῶν Μελῶν τῆς Συνόδου δήλωσις τῆς ἐπιθυμίας διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος γίνεται διὰ ἐπιδόσεως γραπτοῦ Σημειώματος πρὸς τὸ ἀρμόδιον μέλος τῆς Γραμματείας τῆς Συνόδου, τὸ ὁποῖον τηρεῖ τὸν κατάλογον προτεραιότητος τῶν δηλωσάντων ἐπιθυμίαν νά ὁμιλήσουν καὶ τὸν παραδίδει εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Συνόδου.

Ἡ χρονικὴ διάρκεια τῆς παρεμβάσεως τοῦ ὁμιλητοῦ εἰς τὴν συζήτησιν δέν δύναται νά ὑπερβῇ τὰ δέκα (10') λεπτά τῆς ὥρας, εἰς δέ τυχόν δευτερολογίαν, ἂν ζητηθῶν ἐξηγήσεις ἢ ἂν κριθῆ ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἢ χρήσιμος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Συνόδου, δέν δύναται νά ὑπερβῇ τὰ πέντε (5') λεπτά τῆς ὥρας. Οἱ Προκαθήμενοι τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των διπλάσιον χρόνον ἀγορεύσεως (Ἄρθρον 10, παράγραφος 1 καὶ 2 τοῦ Κανονισμοῦ).

ζ. Κατὰ τὰς συζητήσεις ἐκάστου θέματος δύναται νά διατυπωθῶν προτάσεις τροπολογιῶν, διορθώσεων ἢ προσθηκῶν, ἀλλ' οἱ προτάσεις

υποβάλλονται εις τήν Γραμματείαν τῆς Συνόδου διά νά παρουσιασθοῦν ὑπό τοῦ Προέδρου εις τήν Ὀλομέλειαν τῆς Συνόδου καί νά καταστῆ ἐπίσημος συνοδική ἀπόφασις .

Ἡ ἔγκρισις τῶν τροπολογιῶν, μετὰ τήν ὀλοκλήρωσι τῆς συζητήσεως αὐτῶν, ἐκφράζεται, κατά τά πανορθοδόξως καθιερωμένα, διά τῆς ἀρχῆς τῆς ὁμοφωνίας τῶν ἀντιπροσωπειῶν πασῶν τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τροπολογίαι πού δέν γίνονται ὁμοφώνως ἀποδεκταί, δέν ἐγκρίνονται (Ἄρθρον 11, παράγραφοι 1 καί 2 τοῦ Κανονισμοῦ). Προφανῶς ἀπλῶς θά ἀναγραφοῦν στά Πρακτικά .

η. Ὁ Κανονισμός ὀρίζει ἐπίσης, ὅτι αἱ συνεδρίαί τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου διεξάγονται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἐκτός τῶν συνεδριῶν τῆς ἐπισήμου ἐνάρξεως καί λήξεως τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς. (Ἄρθρον 8, παράγραφος 3 τοῦ Κανονισμοῦ). Καί

θ. Τέλος οἱ δημοσιογράφοι θά δύνανται νά λαμβάνουν πληροφορίες μόνον ἀπό τήν Ἐπιτροπή Τύπου τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, καί νά παρασταθοῦν στήν ἐπίσημον ἔναρξιν καί λήξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἀλλ' ὅμως πρέπει νά εἶναι διαπεπιστευμένοι εις τήν Γραμματείαν τῆς Μεγάλης καί Ἁγίας Συνόδου, προφανῶς μετὰ ἀπό σύστασι ἐκάστης Ἐκκλησίας (Ἄρθρον 16, παράγραφος 2 τοῦ Κανονισμοῦ).

5. Τά Μέλη, οἱ Σύμβουλοι καί οἱ βοηθοί .

Α'. Τά Μέλη.

α. Ὁ ἀριθμός τους. Σύμφωνα μέ ὅσα ἀπεφάσισεν ἡ Σύναξις τῶν Προκαθημένων τόν Μάρτιον τοῦ 2014 στήν Κων/νούπολιν, Μέλη τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου θά εἶναι οἱ δεκατέσσαρες (14) Προκαθήμενοι τῶν κατά Τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τούς ὁποίους θά συνοδεύουν τό πολύ μέχρι 24 Ἐπίσκοποι κάθε Ἐκκλησίας. Ἄρα δέν θά συνοδεύωνται ὑπό πάντων τῶν Ἐπισκόπων αὐτῶν. Τοῦτο ὅμως, ὡς γνωστόν, προκαλεῖ πολλές συζητήσεις ἀπό διαφόρους ἐκκλησιαστικούς καί θεολογικούς κύκλους.

Βεβαίως ὑποστηρίζεται ὑπό τινων, ὅτι τοῦτο, δηλαδή τό ὅτι θά κληθοῦν νά συμμετάσχουν εις τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον μόνον οἱ

Προκαθήμενοι, τούς οποίους δύναται νά συνοδεύουν ἕως καί 24 Ἐπίσκοποι, συνέβαινε καί εἰς πάσας τὰς Οἰκουμενικάς Συνόδους. Δηλαδή, ὅτι καί εἰς αὐτάς ἐκαλοῦντο μόνον τριμελεῖς ἢ ὀλιγομελεῖς ἀντιπροσωπεῖαι ἐξ ἑκάστης Ἐπαρχίας. Ἀλλά τοῦτο, καί κατά τήν ἀποψί μου, δέν στηρίζεται στήν ἱστορίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τακτικῆς καί πραγματικότητος συγκλήσεως τῶν Ἱερῶν Συνόδων, ὅταν π.χ. εἰς τήν Δ' Οἰκουμενικήν Σύνοδον συνήλθαν 630 Θεοφόροι Πατέρες. Ἐπίσης θέλω νά ὑπογραμμίσω, ὅτι ἄλλο πρᾶγμα εἶναι νά καλοῦνται εἰς μίαν Σύνοδον οἱ πρῶτοι καί πάντες οἱ Ἐπίσκοποι τῶν Ἐπαρχιῶν καί νά ἔρχονται ὅσοι δύνανται ἢ ὅσοι θέλουν, καί ἄλλο εἶναι νά καθορίζεται ἐκ τῶν προτέρων ὁ ἀριθμός συμμετοχῆς αὐτῶν, ὥστε ἐξ ἀνάγκης κάποιοι νά ἀποκλείωνται.

Ὅμως σέ σχετική συζήτησι εἰς τήν Σύνοδον τῶν Προκαθημένων στό Σαμπεζύ τῆς Ἑλβετίας τόν παρελθόντα Ἰανουάριον, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος ἐξέφρασε τήν ἀποψιν, ὅτι ἡ Σύνοδος αὐτή δέν εἶναι ἀκριβές ἀντίγραφον τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Εἶναι ἕνας ἄλλος τύπος, μιά ἄλλη Σύνοδος, καθ' ὃ πρός τοῦτο ἔχει δικαίωμα ἡ Ἐκκλησία. Αὐτή ἡ ἀποψις νομίζω ὅτι λύει Κανονικῶς τό πρόβλημα τοῦτο, ἀλλά καί ξεκαθαρίζει καί τί εἶναι ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος, πού πρόκειται νά συνέλθῃ τόν προσεχῆ Ἰούνιον στήν Κρήτη. Διά τοῦτο τήν ἀποψι αὐτήν ἀποδέχεται καί ἡ ταπεινότης μου.

β'. Ἡ Ἐκλογή τῶν 24 Μελῶν. Ἡ ΔΙΣ τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου, λόγω τοῦ ἐπείγοντος τοῦ θέματος, ἐξέλεξε ἤδη, ὡς παραπάνω σᾶς ἀνέφερα, τά δύο Μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῆς Συνόδου καί ἐγνωστοποίησε αὐτά ἀρμοδίως. Ἄρα ὑπολείπεται ἡ ἐκλογή ἐτέρων 22 Μελῶν. Ὁ Μακαριώτατος εἰς τήν ΔΙΣ τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου ἐπρότεινε, καί ἔγινε ἀποδεκτό, αὐτά τά Μέλη νά ἐκλεγοῦν ἀπό τήν Ἱεραρχίαν.

Πρός τοῦτο ὑπάρχουν πολλοί τρόποι, μέ τούς οποίους μπορεῖ νά γίνῃ ἡ ἐκλογή. Ἀναφέρω π.χ. δύο:

Πρῶτος : Νά τεθοῦν τά ὀνόματα πάντων τῶν Μελῶν τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας εἰς τήν Κληρωτίδα καί ἐξ αὐτῆς νά ἐξαχθοῦν 22 κληροί. Αὐτά θά

είναι καί τὰ Μέλη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Τερωνύμου εἰς τὴν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον.

Δεύτερος: Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νά μετάσχουν, νά τό δηλώσουν σήμερα ἐδῶ εἰς τὴν Ἀρχιγραμματεῖαν. Καί ἐν συνεχείᾳ:

I. Ἄν ζητήσουν περισσότεροι τῶν 22, νά μποῦν ὅλα τὰ ὀνόματα αὐτά στὴν Κληρωτίδα καί νά ἐξαχθοῦν ἐξ αὐτῆς τὰ 22 ὀνόματα. Αὐτοί θά εἶναι οἱ Συνοδοί τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου.

II. Ἄν οἱ δηλώσαντες εἶναι ὀλιγότεροι τῶν 22, νά ἐγκρίνη ἡ Ἱεραρχία αὐτούς πού ἐζήτησαν καί νά ἐκλέξη τὰ ὑπόλοιπα Μέλη μέχρι τὰ 22.

Ἡ ἡμετέρα Πρότασις .

Ἡ ταπεινότης μου προτείνει ἡ ἐκλογή τῶν Μελῶν νά γίνῃ ἀπό τὰ Θεσμικά ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας μας, ὡς ἀκολουθῶς:

I. Νά συμμετάσχουν τὰ 12 Μέλη τῆς παρούσης Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

II. Τὰ τέσσαρα Μέλη (τά ἀρχαιότερα;) ἀπό τὴν ΔΙΣ τῆς προηγουμένης Συνοδικῆς Περιόδου, ἡ ὁποία ἐχειρίσθη πολλά θέματα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου.

III. Τὰ τέσσαρα Μέλη (τά ἀρχαιότερα;) ἀπό τὴν ΔΙΣ τῆς ἐρχομένης Συνοδικῆς Περιόδου, ἡ ὁποία θά ὑλοποιήσῃ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου.

IV. Ὁ Πρόεδρος τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων. Σημειῶνω ὅτι τὰ ἄλλα δύο μόνιμα Ἀρχιερατικά Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἔχουν ἤδη ὀρισθῆ ὡς ἀνέφερα παραπάνω, ὡς Μέλη τῶν δύο Ἐπιτροπῶν (Γραμματείας καί Τύπου) τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου. Καί

V. Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μεθώνης.

γ'. Οἱ δύο ἄμεσοι Πρωτοσύμβουλοι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ἐκαστος τῶν Προκαθημένων εἰς τὴν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον δύναται νά ἔχη παρ' ἑαυτῷ ἓνα ἢ δύο ἐκ τῶν ὡς ἄνω Συνοδῶν τοῦ Ἐπισκόπων. Ὁ Πρόεδρος,

λόγω ηϋξημένων ὑποχρεώσεων αὐτοῦ, δύναται νά ἔχη παρ'ἑαυτῶ δύο τοιαῦτα μέλη καί ἕνα γραμματέα. Πάντες οἱ σύμβουλοι κάθηνται ὀπισθεν τῶν Προκαθημένων. (Ἄρθρον 3, παράγραφος 4 τοῦ Κανονισμοῦ) .

Ἡ ἐκλογή αὐτῶν, νομίζω, ὅτι πρέπει νά ἀφεθῆ εἰς τήν ἀπόλυτον κρίσιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ.

Β' Οἱ Σύμβουλοι.

Αἱ Ἀντιπροσωπεῖαι δύναται νά συνοδεύωνται καί ὑπό ἐιδικῶν συμβούλων, κληρικῶν, μοναχῶν ἢ λαϊκῶν, ἀλλ'ὁ ἀριθμός αὐτῶν δέν δύναται νά ὑπερβαίνη τά ἕξ (6) μέλη.

Οἱ Σύμβουλοι δύναται νά παρίστανται εἰς τάς συνεδρίας τῆς Ὀλομελείας τῆς Συνόδου, χωρίς ὅμως δικαίωμα ψήφου , ἐνῶ ὀφείλουν νά ἐπικουροῦν τό ἔργον τῆς Γραμματείας ἢ τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν μετά δικαίωματος λόγου καί νά ἀσκοῦν τά ἀνατιθέμενα εἰς αὐτούς ἐιδικά καθήκοντα (Ἄρθρον 3, παράγραφος 2 καί 3 τοῦ Κανονισμοῦ) .

Ὡς Σύμβουλοι προτείνω νά ἐκλεγοῦν οἱ κάτωθι:

1. Ὁ Α' Γραμματεὺς - Πρακτικογράφος τῆς ΔΙΣ.
2. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῶν Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων.
3. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῶν Δογματικῶν καί Νομοκανονικῶν Ζητημάτων.
4. Ὁ Εἰδικός Νομικός Σύμβουλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
5. Ἐνα ἐκ τῶν Λαϊκῶν τακτικῶν Μελῶν τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῶν Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων.Καί
6. Ἐνα ἐκ τῶν Λαϊκῶν Μελῶν τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῶν Δογματικῶν καί Νομοκανονικῶν Ζητημάτων.

Γ' Τά βοηθητικά Στελέχη.

Κατά τό ἄρθρον 3, παράγραφος 2, τοῦ Κανονισμοῦ ἐκάστη Ἀντιπροσωπεῖα δύναται νά συνοδεύεται καί ἀπό τρία βοηθητικά Στελέχη.

Ταῦτα προτείνω νά εἶναι τά ἑξῆς :

1. Ὁ ἀρχιδιάκονος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. **ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ**.

2. Ὁ Διευθυντής τῆς Διευθύνσεως Προσωπικοῦ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, καί

3. Ἐνας ἐκ τῶν Ἡγουμένων τῶν Μονῶν τῶν Μετεώρων μετά ἀπό πρότασι τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σταγῶν καί Μετεώρων κ. Σεραφείμ.

6. Ἐπιτροπές πρὸς στήριξι τοῦ ἔργου τῆς.

Ὁ Κανονισμὸς ὀρίζει, ὅτι θά ὑπάρξουν δύο κυρίως τοιαῦται Ἐπιτροπαί:

Πρώτη: Ἐπί τῆς Γραμματείας τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου (Ἄρθρα 6 καί 7 τοῦ Κανονισμοῦ).

Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτὴν μετέχει εἰς Ἀρχιερεὺς ἐξ ἐκάστης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μὲ προεδρεύοντα τὸν Γραμματέα ἐπὶ τῆς προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου, προφανῶς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἑλβετίας κ. Ἱερεμίαν. Καί

Δευτέρα: Ἐπί τοῦ Τύπου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπίσης θά μετέχη εἰς Ἀρχιερεὺς ἐξ ἐκάστης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. (Ἄρθρον 16 τοῦ Κανονισμοῦ).

Σημειῶνω, ὅτι καί οἱ δύο ὡς ἄνω Ἀρχιερεῖς Μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν εἶναι ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἀντιπροσωπείας ἐκάστης Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον.

Ἐνημερῶνω ἐπίσης τὴν σεπτὴν Ἱεραρχίαν, ὅτι ἐπειδὴ τὰ Μέλη τῶν ὡς ἄνω δύο Ἐπιτροπῶν ἔπρεπε νὰ ἔχουν γνωστοποιηθῆ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἕως τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος μηνὸς Φεβρουαρίου, δι' ἀποφάσεως τῆς ΔΙΣ ὠρίσθησαν ἤδη τὰ Μέλη αὐτῶν. Καί διὰ μὲν τὴν πρώτην (Γραμματείαν) ὠρίσθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, διὰ δὲ τὴν Δευτέραν (Τύπου) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος., τακτικά Μέλη τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθόδοξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων.

7. Παρατηρηταί εἰς τὴν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον.

Εἰς τὴν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον ἀπεφασίσθη ἀπὸ τὴν Σύνοδον τῶν Προκαθημένων τοῦ Ἰανουαρίου 2016 νὰ προσκληθοῦν ὡς Παρατηρηταί καί ἐκπρόσωποι Ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, ἢ συμμετοχὴ τους ὅμως θά εἶναι

μόνον εἰς τὴν ἐπίσημον ἑναρξιν καὶ τὴν λήξιν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ἄνευ δικαιώματος λόγου ἢ ψήφου (Ἄρθρον 14 τοῦ Κανονισμοῦ). Ἐπειδὴ δὲ καθωρίσθη νὰ μὴ μετάσχουν εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον Παρατηρηταὶ ἀντιπρόσωποι ἐκ τῶν Καθολικῶν Οὐνίται καὶ ἐκ τῶν Προτεσταντῶν Γυναῖκες Ἐπίσκοποι ἢ ἱερεῖς, ἀπεφασίσθη οἱ προσκλήσεις τῶν Παρατηρητῶν νὰ εἶναι ὀνομαστικές. Θὰ προσκληθοῦν οἱ κάτωθι:

- α) Δύο ἐκ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας,
- β) Εἷς ἐκ τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας,
- γ) Εἷς ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Αἰθιοπίας,
- δ) Εἷς ἐκ τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἑσθιατζίν,
- ε) Εἷς ἐκ τοῦ Καθολικάτου τῆς Κιλικίας,
- ς) Εἷς ἐκ τῆς Συροϊακωβιτικῆς Ἐκκλησίας,
- ζ) Εἷς ἐκ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας,
- η) Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Παλαιοκαθολικῶν τῆς Ἑνώσεως τῆς Οὐτρέχτης,
- θ) Εἷς ἐκ τῆς Παγκοσμίου Λουθηρανικῆς Ὁμοσπονδίας,
- ι) Ὁ Γενικός Γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἐπιτροπῆς Πίστις καὶ Τάξις τοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου,
- ια) Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν,
- ιβ) Ὁ Γενικός Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς, καὶ
- ιγ) Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας.

Σᾶς εὐχαριστῶ